

Hij wordt er chagrijning van: intermediairs die nieuwe mazen in de wet misbruiken. Vooral de toenemende mestscheiding biedt daartoe nieuwe mogelijkheden. Coen van Kuijk hoopt vooral dat het ministerie maatregelen neemt. "Dat moet luisteren naar de geluiden uit de praktijk. Dat betekent dat een stikstofboekhouding noodzakelijk is." Tegelijkertijd vraagt hij zijn collega's eerlijk te blijven. "Als intermediairs moeten we onze positie blijven bewijzen."

"Blijf eerlijk zaken doen"

Mestintermediair Coen van Kuijk, Vakutrans Helvoirt

Hoewel het in de mest nu de rustiger tijd is, staan er maar een paar mestauto's bij Van Kuijk op het erf. De meeste zijn toch nog onderweg, bezig om de ruim 100.000 ton opslagcapaciteit die het bedrijf heeft vol te rijden. Het illustreert volgens directeur Coen van Kuijk van Vakutrans de belangrijke rol die de intermediairs spelen. "Wij zorgen er het hele jaar voor dat onze klanten hun mest op een nette wijze kwijt kunnen."

Dat geldt in bredere zin voor de gehele sector, vindt Van Kuijk. "Wij als intermediairs hebben de afgelopen jaren het mestprobleem in Nederland opgelost. Door te investeren in opslag en samen met lokale partners in goede uitrijapparatuur kunnen wij nu in het voorjaar alle mest plaatsen", stelt hij vast. Het eind is daarbij volgens hem nog niet in zicht. "Er is nog een groot aantal percelen waar geen mest komt. Ook als de uitrijnormen omlaag gaan, hebben we nog voldoende mogelijkheden om extra ruimte te vinden."

Van Kuijk is zelf één van de grotere spelers in de markt. Jaarlijks zet het bedrijf meer dan 650.000 ton mest om, die van de varkens- en rundveehouders naar de akkerbouw in Zeeland en West-Brabant en naar Groningen, Friesland en Drenthe wordt gebracht. Daarvoor rijdt het bedrijf in het voorjaar met 29 combinaties en worden er ook nog regelmatig andere transporteurs ingehuurd.

Behalve transporteur is Van Kuijk ook al een aantal jaren verwerker van mest. Al twaalf jaar is het bedrijf bezig met mestscheiding via centrifuge. Een relatief dure techniek, die echter het voordeel heeft dat er relatief veel fosfaat in de dikke fractie terecht komt. "Wij bereiken een gemiddeld drogestofpercentage van 32 tot 34 procent. Daarin zit dan 17,5 tot 22 kilogram fosfaat", vertelt Van Kuijk. Dat is volgens hem een heel verschil met de nu veel gebruikte schroefvijzel. "Daarmee haal je wel hetzelfde drogestofpercentage, maar daarin zit maximaal twaalf kilogram fosfaat. Dat zie je in de normale monsters die worden genomen van de dikke fractie."

Juist bij die monsternamen zit nu het lek van de mestwetgeving. Doordat de monsternamen niet is geautomatiseerd, kan er worden gerommeld met de monsters. Het gevolg is terug te zien in de monsters van de dikke fractie. Van Kuijk heeft zelf bij andere partijen monsteruitslagen gezien waarbij er volgens de analy-

se 45 kilogram fosfaat in de dikke fractie zat. "Dat is volgens mij onmogelijk. Het zijn in elk geval waarden die wij nooit halen." Het gevolg van die handelwijze is volgens hem dat er op bedrijven veel te weinig mest wordt afgevoerd. "Dat kan omdat er geen stikstofboekhouding is. Ik weet wel dat zo'n boekhouding moeilijker is, omdat een deel vervluchtigt, maar dan moet je daar maar een norm voor stellen, bijvoorbeeld 20 procent in de silo of 25 procent voor de verwerking. Het is altijd beter dan wat er nu gebeurt. Doordat er dankzij de bewerkte monsters op papier veel fosfaat wordt afgevoerd, kan er namelijk weer veel mest op de eigen grond."

Uiteindelijk snijdt de sector zich daarmee in eigen vel, stelt Van Kuijk. "Want als we maar nitraat blijven aanvoeren, slagen we er nooit in om de nitraatuitspoeling omlaag te brengen. Dan blijven de uitrijnormen ook zakken."

Het is om die reden dat hij een klemmend beroep doet op de sector om niet mee te gaan in het frauduleus verwerken van de mest. "Ik weet wel dat het moeilijk is om nee te zeggen als er weer een grote klant dreigt weg te lopen, maar ik vind dat je op een eerlijke manier zaken moet blijven doen. Alleen zo wil ik ook ondernemer blijven. Al zou het wel helpen als de overheid eens naar onze vertegenwoordigers wil luisteren en maatregelen neemt om ons te helpen."

"Vaste mest met 45 kilogram fosfaat, dat kan nooit."

Samen met het collega-bedrijf Peeters uit Odiliapeel is Van Kuijk nu ook bezig met het zoeken naar mogelijkheden om een eigen mestverwerkingsbedrijf op te zetten. Jaarlijks zou dat 200.000 ton mest moeten verwerken. Als eerste stap is een vergunning aangevraagd voor een vestiging in Odiliapeel. "Dat willen we eerst rond hebben voor we verdere stappen zetten", aldus Van Kuijk. Bewust hebben beide ondernemers nog niet gekozen voor een bepaalde techniek van verwerking. "Dat willen we pas op het laatste moment beslissen. Natuurlijk zijn we ons aan het oriënteren en hebben we onze voorkeur, maar het verandert allemaal nog zo snel dat we eerst willen weten waar we aan toe zijn. Pas als duidelijk is hoe de wetgeving wordt

en als we onze vergunning hebben, zullen we kiezen welke techniek we gaan gebruiken.”

De beide bedrijven zijn daarin, net als de coöperatie van boeren die ook meedoet aan het initiatief, heel voorzichtig. “Als we ergens in investeren, moet het bedrag aan de poort op een voor ons acceptabel niveau komen. Twintig euro bij aanvang is volgens ons het absolute maximum, maar we gaan ervan uit dat het binnen zeven jaar gaat zakken. Alleen al doordat er over een aantal jaren veel meer mest moet worden verwerkt, zal het aanbod richting de akkerbouw dalen.

“De overheid kan van onze vertegenwoordigers horen waar het fout zit.”

De kans is dan groot dat het bedrag dat akkerbouwers nu nog toe ontvangen bij het afnemen van mest verdwijnt.”

De totale installatie zal waarschijnlijk een investering van zeven miljoen euro vergen. Een fors bedrag voor twee ondernemingen die al het geld in de machines hebben zitten. Mede omdat ze moeten investeren in een nieuwe technologie die feitelijk nog niet bewezen is, ook al willen ze absoluut een werkende garantie. Wat de ondernemers wel enorm ergert, zijn de enorme subsidies die elders voor installaties beschikbaar worden gesteld. Vooral de grote subsidies - tot zelfs 170 miljoen voor een mestverwerkingsinstallatie - zitten hen dwars. “En wat gebeurt er na de verstreken subsidiejaren. Stoppen ze er dan weer mee?”

Ze vragen zich af waarom de beschikbare subsidie niet in kleinere stukken wordt gehakt, zodat ook kleinere bedrijven kunnen profiteren. “Bij die grote projecten moet je maar afwachten wat het wordt. Wij hebben als onderneming al 45 jaar bewezen dat we weten hoe we mest moeten verwerken en afzetten. Geef het geld dan aan kleine ondernemingen, waarvan de eigenaren zich hebben bewezen als ondernemer en die ook de drive hebben om het goed te doen. Wij kennen onze afzetmarkt, dus weten we ook welk product we moeten maken. Als je dat doet, kun je het ook echt afzetten.”

Tekst & foto: **Toon van der Stok**